

Parter och domslut

Mats Årjes

Parter

Tilltalad

MATS Erik Årjes, 19670419-7158

Hjortnåsheden Brännholen 3, 793 90 Leksand

Försvare

Advokat Hanna Lindblom

Advokatfirman Althin HB

Skeppsbron 28, 3 tr, 111 30 Stockholm

Åklagare

Kammaråklagare Johan Knies

Åklagarmyndigheten

Åklagarkammaren i Falun

Box 1740, 791 14 Falun

Målsägande (part)

Lena MARIA Bild

Rensättra Gränd 4, 132 39 Saltsjö-Boo

Målsägandebiträde

Advokat Annika Björk

Annika Björk Advokatbyrå Aktiebolag

Gammelvägen 11, 791 41 Falun

Domslut

Åtal som Mats Årjes frikänns från

Sexuellt ofredande, 6 kap 10 § 2 st brottsbalken i sin lydelse före 1 augusti 2022, 2022-06-12, Sverige

Skadestånd

Maria Bilds begäran om skadestånd avslås.

Detta är en avskrift av en elektronisk originalhandling.

Postadress

Box 102

791 23 Falun

Besöksadress

Kullen 4

Falun

Expeditionstid

måndag - fredag

08:00-16:00

Telefon

023-482 00

E-post

falu.tingsratt@dom.se

Webb

www.domstol.se/falu-tingsratt - för

Ersättning och återbetalning

Annika Björk får ersättning av staten med 21 646 kr. Beloppet fördelas enligt följande:

- 16 605 kr arbete
- 675 kr tidsspillan
- 37 kr utlägg
- 4 329 kr mervärdesskatt

Staten ska stå för kostnaden för målsägandebiträdet.

Mats Årjes får ersättning för sina rättegångskostnader med 10 013 kr.

Yrkanden

Stämningsansökan, aktbilaga 3, 2022-11-24, åtalspunkt 1

Åklagaren har begärt att Mats Årjes ska dömas för sexuellt ofredande enligt 6 kap 10 § 2 st brottsbalken i sin lydelse före 1 augusti 2022.

Gärningsbeskrivning

1.1 SEXUELLT OFREDANDE (5000-K719085-22)

Mats Årjes har ofredat Maria Bild på ett sätt som kunde förväntas kränka hennes sexuella integritet genom att två gånger lägga handen på hennes lår. Han har samtidigt vid ett av tillfällena tagit tag om Maria Bilds nacke och uttalat "kan jag få känna lite", "jag vet att du vill att jag känner på ditt kön" eller andra liknande uttalanden med sexuell innebörd. Det hände den 12 juni 2022 på tåget mellan Borlänge och Stockholm, Sverige.

Mats Årjes begick gärningen med uppsåt.

Skadestånd

Maria Bild har begärt att Mats Årjes ska betala skadestånd med 5 000 kr. Beloppet avser ersättning för kränkning. Ränta enligt 4 och 6 §§ räntelagen (1975:635) har begärts på beloppet från den 12 juni 2022 tills betalning sker.

Inställning

Mats Årjes har förnekat gärningen. Han har motsatt sig målsägandens krav på skadestånd och accepterat sättet att beräkna räntan som skäligt i och för sig. Han har i händelse av frikännande dom begärt ersättning för rättegångskostnader såvitt avser hans privata försvarare.

Utredning

Förhör har hållits med Maria Bild och Mats Årjes.

På åklagarens begäran har vittnesförhör hållits med Inga-Lill Söderkvist och Bodil Choppelo Garnej (kund respektive väninna till Maria Bild).

På både åklagarens och Mats Årjes begäran har vittnesförhör hållits med Joakim Quiding (passagerare som satt i samma vagn som Maria Bild och Mats Årjes).

Åklagaren och Mats Årjes har lagt fram skriftlig bevisning.

Skäl

Ska Mats Årjes dömas för sexuellt ofredande

Tingsrätten anser att Mats Årjes ska frikännas, dvs. att han inte ska dömas för sexuellt ofredande. Skälen för den slutsatsen redovisas i det följande.

Inledning och rättsliga utgångspunkter för tingsrättens bevisvärdering

Den aktuella dagen färdades Maria Bild och Mats Årjes med tåg mellan Borlänge och Stockholm. De hade träffats vid något tillfälle tidigare, men kände egentligen inte varandra. Maria Bild hade en sittplatsbiljett i en andraklassvagn, men Mats Årjes kom och hämtade henne och erbjöd henne en plats i den förstaklassvagn där han satt. De satt mitt emot varandra med ett bord mellan sig. De pratade och i samband med det fotograferade Mats Årjes Maria Bild med sin telefon. Den bilden har lagts fram i målet. Efter ett tag flyttade Mats Årjes över till andra sidan bordet och satte sig bredvid Maria Bild. Beträffande vad som hände därefter går uppgifterna emellertid isär.

Maria Bild har berättat att Mats Årjes ofredade henne på sätt åklagaren angett i sin gärningsbeskrivning. Mats Årjes har sagt att han tyckte att samtalet hade tagit en tråkig vändning och att han försökte avsluta det. I samband med att han gjorde det lade han sin ena hand på Maria Bilds lår i närheten av hennes knä, som han måste uppfattas närmast för att understryka det han sade. Han har hävdatt att han inte på något sätt har agerat eller uttryckt sig på det sätt som åklagaren angett i sin gärningsbeskrivning.

Tingsrätten kan konstatera att ord står mot ord och att det inte har lagts fram någon annan bevisning som på ett mera konkret och direkt sätt kan bringa klarhet i vad som egentligen hände när Mats Årjes satt bredvid Maria Bild, t.ex. i form av vittnen som kunnat göra egna iakttagelser av händelseförloppet. Den för målets utgång helt avgörande frågan blir därför om åklagaren trots detta kan anses ha bevisat att Mats Årjes agerat på sätt han påstått, eller om så inte är fallet.

Beviskravet i brottmål är att det ska vara ställt utom rimligt tvivel. Det har ibland uttryckts som att det ska vara praktiskt taget uteslutet att det förhåller sig på något annat sätt än det som åklagaren har angett i sin gärningsbeskrivning. I beviskravet ställt utom rimligt tvivel ligger bl.a. att utredningen ska vara så fullständig att det inte finns anledning att anta att ytterligare utredning skulle ändra bedömningen (se Högsta domstolens domar i mål B 2354-22 och B 5952-21 den 14 februari 2023). Det brukar ibland uttryckas som ett krav på att utredningen ska vara robust.

Av rättspraxis följer att en trovärdig berättelse från en målsägande i förening med vad som i övrigt kommit fram i målet många gånger kan vara tillräckligt för en fällande dom (se NJA 2017 s. 316 med där gjorda hänvisningar till tidigare avgöranden från Högsta domstolen).

Vid bedömningen av en berättelse från t.ex. en målsägande finns det ofta anledning att lägga vikt vid främst sådana faktorer som avser innehållet i berättelsen som sådan, t.ex. om den är lång, levande, logisk, rik på detaljer, påvisat sanningsenlig i viktiga enskildheter samt fri från felaktigheter, motsägelser, överdrifter, svårförklarliga moment, konstansbrister, dåligt sammanhang eller tvekan i avgörande delar. Däremot ställer det sig

många gånger svårt att bedöma berättelsen med anledning av det allmänna intryck som den som lämnar berättelsen ger eller av icke-verbala faktorer i övrigt.

En berättelse från en målsägande som väl uppfyller nyss nämnda krav kan många gånger läggas till grund för bedömningen att det är ställt utom rimligt tvivel att den tilltalade har agerat på sätt åklagaren påstått trots att den får förhållandevis begränsat stöd i annan utredning.

Tingsrättens bedömning i det här fallet

Tingsrätten kan konstatera att Maria Bild har berättat om händelsen på ett sätt som i mångt och mycket uppfyller de krav som redovisats i det föregående. Hennes berättelse har varit tydlig, lång, klar och rik på detaljer som ger intryck av att hon återberättar ett självupplevt händelseförlopp. Det gäller inte minst hennes målande beskrivning av hur hon efter att ha sagt ifrån ett flertal tillfällen skrek nej och närmast slängde i väg Mats Årjes hand. Det har inte heller kommit fram att hon ändrat sina uppgifter i något väsentligt avseende och hon har inte gett intryck av att försöka överdriva det som hänt. Till det kommer att hennes berättelse får visst stöd av det mejl hon skickade till verkställande direktören i det bolag som är hennes uppdragsgivare i Dalarna dagen efter händelsen. Även vad Inga-Lill Söderkvist och Bodil Choppelo Garneij berättat om hur Maria Bild i nära anslutning till händelsen har beskrivit den för dem ger stöd åt Maria Bilds berättelse.

Mot det måste dock ställas att Maria Bild med bestämdhet har hävdat att Mats Årjes satt kvar bredvid henne efter händelsen, att hon tror att han somnade och att han satt bredvid henne fram till dess att han klev av vid Arlanda. Hon har berättat att hon upplevde sig vara instängd och hävdat att hon antingen hade behövt sätta sig i Mats Årjes knä eller klättra över eller krypa under bordet för att kunna byta plats. Det påståendet stämmer inte alls överens med vad vittnet Joakim Quiding har berättat. Han har nämligen sagt att han inte såg vad som egentligen hände, men att han uppfattade att något hände mellan Maria Bild och Mats Årjes samt att Mats Årjes omedelbart därefter satte sig mitt emot Maria Bild på andra sidan bordet. Det saknas anledning att ifrågasätta Joakim Quidings iakttagelser och tingsrätten kan konstatera att dessa stämmer överens med Mats Årjes beskrivning av hur han agerat efter det att han sagt sig försöka avsluta samtalet med Maria Bild. Vad som nu redovisats är omständigheter som inger tvivel om Maria Bilds beskrivning av händelseförloppet är riktig.

Till det kommer att Maria Bild har berättat att hon i samband med att Mats Årjes började ofreda henne hade viss ögonkontakt med en person som satt på andra sidan tågets mittgång, men att den personen vände bort sin blick. Försök att klarlägga vem den personen var utifrån tågbolagets bokningssystem eller liknande har inte gjorts i tid. Något förhör har därför inte kunnat hållas med den personen eller någon annan passagerare som satt i vagnen. Att Joakim Quiding kunnat höras beror på att han själv långt efter händelsen gett sig till känna när han av rapporteringen i massmedia förstod att han färdats i samma vagn och kan ha gjort iakttagelser av händelseförloppet. Att förhör inte kunnat hållas med framför allt den passagerare som Maria Bild berättat om utgör en brist i utredningens robusthet som påverkar tingsrättens bevisvärdering till nackdel för åklagaren. Det kan antas att den personen hade kunnat lämna uppgifter av omedelbar betydelse för tingsrättens bevisvärdering.

Med hänsyn till vad som nu anförts anser tingsrätten att den bevisning som lagts fram i målet sammantagen inte har tillräcklig styrka för att beviskravet om ställt utom rimligt tvivel ska kunna anses uppfyllt. Åklagaren har således inte bevisat att Mats Årjes har agerat på sätt han påstått i sin gärningsbeskrivning. Det innebär att Mats Årjes ska frikännas.

Skadestånd

Tingsrätten anser att Maria Bilds krav på skadestånd ska avslås. Skälen för det är följande.

Maria Bilds krav på skadestånd grundar sig på att Mats Årjes har utsatt henne för brott. Med hänsyn till att Mats Årjes frikänns finns inte grund för Maria Bilds krav. Det ska därför avslås.

Övrigt

Målsägandebiträdets krav på ersättning är rimligt. Begärd ersättning ska därför betalas ut till henne. Med hänsyn till att Mats Årjes frikänns ska staten stå för den kostnaden.

Med hänsyn till att Mats Årjes frikänns har han rätt till ersättning för rättegångskostnader. Hans krav på sådan ersättning för den privata försvararen är skäligt. Hans krav på ersättning för rättegångskostnader ska därför bifallas.

Rätten

Lagmannen Johan Rosén samt nämndemän.

Digitalt signerad av lagmannen Johan Rosén

Överklagandeinformation

Hur man överklagar

Överklagandet ska ha kommit in till Falu tingsrätt senast den 23 mars 2023. Överklagandet ska vara skriftligt. Falu tingsrätt skickar det vidare till Svea hovrätt.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid så har den andra parten också rätt att överklaga, även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv Falu tingsrätts namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med

skriftliga bevis som inte redan finns i målet. Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför. Tala också om ifall du vill att målsäganden ska komma personligen till en huvudförhandling.

4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer. Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer. Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.

5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.

6. Skicka eller lämna in överklagandet till Falu tingsrätt. Tänk på att skicka det i god tid med hänsyn till postgången.

Vad händer sedan?

Falu tingsrätt kontrollerar att överklagandet har kommit in i rätt tid. Om det har kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet har kommit in i tid skickar domstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Svea hovrätt.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även Svea hovrätt skicka brev på det sättet.

Prövningstillstånd i hovrätten

När överklagandet kommer in till Svea hovrätt tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning. Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen.

Därför är det viktigt att ta med allt du vill föra fram i överklagandet.

När krävs det prövningstillstånd?

Brottmålsdelen

I brottmålsdelen behövs prövningstillstånd i två olika fall:

- Den åtalade har dömts enbart till böter.
- Den åtalade har frikänts från ett brott som inte har mer än 6 månaders fängelse i straffskalan.

Skadeståndsdelen

Det krävs prövningstillstånd för att hovrätten ska pröva en begäran om skadestånd.

Undantag kan gälla när en dom överklagas i brottmålsdelen och det är kopplat till en begäran om skadestånd till brottet. Då krävs inte prövningstillstånd om

- det inte krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen eller om
- hovrätten meddelar prövningstillstånd i brottmålsdelen.

Beslut i övriga frågor

I de mål där det krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen (se ovan), krävs det också prövningstillstånd för sådana beslut som bara får överklagas i samband med att domen överklagas. Beslut som kan överklagas särskilt kräver inte prövningstillstånd.

När får man prövningstillstånd?

Hovrätten ger prövningstillstånd i 4 olika fall.

1. Hovrätten bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten har dömt rätt.
2. Hovrätten anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
3. Hovrätten behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i

rättstillämpningen.

4. Hovrätten bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Det krävs också prövningstillstånd för sådana beslut som bara får överklagas i samband med att domen överklagas. Beslut som kan överklagas särskilt kräver inte prövningstillstånd.

Vill du veta mer?

Mer information finns på www.domstol.se. Ta kontakt med Falu tingsrätt eller Svea hovrätt om du har frågor.